

A földnyomás és földsurlódás összege: $\Sigma = 45900 \text{ kg}$, tehát az eltolás elleni biztonság:

$$n = \frac{45900}{31000} = 1.48\text{-szeres.}$$

9. Q_v és Q_l kereszterők.

Ezen erők egymást részben kiegyenlítik, továbbá a C , D és E kötőkre vitetnek át és e kötők oldalduczai által vétetnek föl. Számításuk a csekély nagyság miatt teljesen felesleges. (Folyt. köv.)

A tavaszi széldöntésekről.

(Három műmelléklettel.)

A tavaszi széldöntésekről a következő leírásokat kaptuk eddig, amelyek a károsítás nagyságáról sajnálatosan meggyőző képet nyújtanak. Együttal a széldöntött területek némelyikét képen is bemutatjuk.

*

A folyó évi április hó 2. és 3-án dühöngött nagy szélvihar óriási károkat okozott a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság területéhez tartozó *luczatői m. kir. erdőgondnokság* lucz- és jegenyefenyőállományaiban. Eltekintve a szórványos döntvényektől, melyek a 6563 kat. hold erdőterületen elszórtan fekszenek s egyes 1 kat. hold területnél kisebb széldöntött foltoktól, melyek fatömege szembecslés szerint megközelíti a 7000 m^3 -t, — nagyobb, összefüggő széldöntött terület, tehát olyan, amelyen az összes fák fekszenek, négy van.

A legnagyobb területű ezek között a Vázna patak felső folyása mellett, annak balpartja felett elvonuló, nyugat felé hajló s 20° — 25° lejtésszöggel bíró u. n. Pasztjeszka nevű hegyoldalban van, hol a vihar 120 éves 0.5 záródású, 0.4 lucz-, 0.6 jegenyefenyő elegyaránnyal becsült állományt 22 kat. hold kiterjedésben tarra döntött. A kidöntött fatömeg mintegy 6000 m^3 . A szél iránya Ény.-Dk. volt. A kidöntött törzsek párhuzamossan fekszenek, mely körülmény

azt látszik bizonyítani, hogy a döntést egyetlen, de roppant erejű szélroham okozta. A tömeges széldöntésnek oka itt valószínűleg abban rejlik, hogy ezen terület talaja igen köves, sok helyütt kőgörgeteges és sziklás s így a rajta nőtt csekély gyökérzetű fagyedek az erős szélnyomásnak ellentállani nem bírtak.

Ezen terület egy részét első képünk mutatja, melynek előterében a hédeli erdőőri lak áll, míg annak háttérében jobban a széldöntött terület látható.

A területre nézve második nagyobb széldöntvény 50 éves, teljes záródású, délnyugati fekvésű, 0.4 lucz- és 0.6 jegenyefenyő elegyarányú fiatal, áterdőlt állomány. Területe 16 kat. hold. Becsült fatömege 3000 m^3 . A szél iránya itt is Ény.-Dk. volt és ereje oly nagy, hogy az erdőőr, mint szemtanu állítása szerint, egyes 15—20 cm középméretű, az erdő szélén álló törzseket gyökerestül kiszakítva a földből, a levegőbe emelt s 4—5 m távolságban sujtotta a földhöz. Itt tehát a szél ciklonszerű volt, amit a rendetlenül egymáson keresztül fekvő törzsek is bizonyítani látszanak.

E terület egy részét második képünk ábrázolja. E kép folytatását képezi az előbbinek, melynek bal oldalán a ledöntött terület végnyulványa látható.

A ledöntött területen, mint az a képből is kivehető, sok álló törött törzs van, melyek kivétel nélkül erdeifenyők roncsai. E töréseknél maga a szélvihar csak közvetett szerepet játszott, amennyiben azokat csak a reájok dült lucz- és jegenyefenyőtörzsek törték le, jelölül annak, hogy az erdeifenyő sokkal ellentállóbb a viharokkal szemben, mint a lucz- vagy jegenyefenyő.

Ezen jelenségből következően, talán czélirányos volna, ha ott, hol a veszélyes szelektől különösen félni lehet, bizonyos, talán 0.2 elegyarányban erdeifenyőt elegyitenénk a lucz- és jegenyefenyőültetéseink közé.

A harmadik terület nagysága 7 kat. hold és közel a Kozihrbát nevű havas alján terül el s 0.3 lucz- és 0.7 jegenyefenyő elegyaránnyal bíró 0.7 sűrűségű 110 éves állomány részét képezte. E terület fekvése Ny. és Dny. irányú, lejtője 10° — 35° . Széliránya Ény.-Dk. volt. A kidöntött fatömeg 4000 m^3 .

Ennek a területnek a talaja szintén igen köves s helyenként kőgörgeteges.

A negyedik széldöntött terület, melynek kiterjedése 6 kat. hold, közvetlenül a Kozihrbát nevű havas alatti véderdő alján elterülő 100 éves lucz- és jegenyefenyőállományban fekszik, mintegy 2500 m^3 fatömeggel. Az elegyarány itt 0.4 lucz- és 0.6 és jegenyefenyő volt, a sűrűség 0.8. Fekvése nyugati, lejtőszöge 10^0 — 20^0 . A talaja kevésbé köves-homokos agyagtalaj. A szél iránya itt is Ény.-Dk. volt. Részletet e területről az egyik kisebb kép mutat műmellékletünkön.

Szórványos széldöntés, mint már fentebb említve volt, az erdőgondnokság egész területén előfordult, mikor is a szél néhol egyes foltokban döntötte ki a fákat, máshol pedig egy-két törzset szemelt ki áldozatul.

A széldöntvények kitermelése serényen folyik ugyannyira, hogy daczára a nagy nehezen összetoborzott, de aránylag mégis csekély számú munkaerőnek, a lekérgezési munkálat még mielőtt a szű nagyobb rajzási ideje elérkeznék, befejezést nyerend.

Zólyomlipcse, 1912. évi május hó 10-én.

Ambrus Lajos

m. kir. főerdőmérnök.

*

Vonatkozással az Erdészeti Lapok 9-ik füzetében „Nagy széldöntések“ cím alatt megjelent híre értesitem a tekintetes Szerkesztőseget, hogy a f. évi április hó 3-án és 4-én dühöngött szélviharok Szepes, Abauj-Torna és Sáros és Gömör megyékben is tetemes károkat okoztak.

Legnagyobb kár a szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében, melynek A) (szepességi) gazdasági osztályában 375 kat. holdnyi területen mintegy 74.000 m^3 jegenyefenyőt és luczfenyőt és ezenkívül szórványosan mintegy 15—20.000 m^3 fenyőt döntött ki; a B) (abauj-tornamegyei) gazdasági osztályban viszont mintegy 420 kat. holdnyi területen körülbelül 66.000 jegenyefenyő és luczfenyő, 9000 m^3 bükk és 2500 m^3 tölgy esett a szélvihar áldozatául. A szórványos széldöntések ezen gazdasági osztályban mintegy 10—15.000 m^3 -re tehetőek. Természetes, hogy ezen adatok csak megközelítőek és hogy pontos adatokkal csak a folyamatban lévő erdőrendezősségi felmérések befejeztével fogunk rendelkezni.

Szomolnok község erdeiben a széldöntvények mintegy 20.000

m^3 -re becsültetnek. A kizárólag jegenye- és luczfenyőből álló széldöntvényekből nyerhető haszonfa megvételére m^3 -ként 7 K 35 f-jével tettek ajánlatot.

Szomolnokhutta község erdeiben mintegy 1800 m^3 erdei-, lucz- és jegenyefenyő fekszik.

Stósz községben részint összefüggő területeken, részint szórványosan 7—8000 m^3 lucz- és jegenyefenyőt döntött ki a szél.

Alsó-Meczenzéken 15.000-re, Felső-Meczenzéken pedig mintegy 18.000 m^3 -re becsülik a széldöntött fenyőfatömeget. Utóbbi helyen hallomás szerint a fenyőhaszonfa m^3 -ként 5 K átlagos tőáron értékesített.

A jászói prépostság kára jegenyefenyőben mintegy 3500—4000 m^3 -re tehető.

Jászó és Jászómindszent községek erdeiben 2500 darab tölgytörzs dült ki, mely 14 K-nyi tőár mellett fog árverésre kerülni.

Leibitz község 20—25.000 darab lucz- és jegenyefenyő széldöntvényéből kitermelhető haszonfáját 9 K m^3 -kénti tőárral hirdeti.

Kassa város fenyveseiben állítólag 140.000 m^3 fa fekszik.

A Sáros vármegyében fekvő delnekakasfalvi m. kir. erdőgondnokságban az említett szélvihar mintegy 2500 m^3 tölgyet, 1400 m^3 bükköt és 1100 m^3 fenyőt döntött ki.

Az óvizi m. kir. erdőgondnokságban a terület szerint számbavehető jegenye és lucz széldöntvények mintegy 100 kat. holdra rugnak, a szórványosak pedig 7—8000 m^3 -re tehetőek.

Hallomás szerint jelentékeny kár érte Igló és Dobsina városokat is.

A szélvihar főiránya délnyugatról északkelet felé haladt a szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében; ciklonszerű jellegére vall azon körülmény, hogy a törzseket egy és ugyanazon erdőrészletben is több irányban döntötte ki.

Érdekes tudni, hogy a szomolnoki erdőgondnokságban épp úgy, mint az óvizi és a delnekakasfalvaiban is tulnyomólag vetőre vágott állományok estek a szél áldozatául.

Tótsóvár, 1912. évi május hó 12-én.

Várjon Géza.

